

تحلیلی از ویژگی‌های فکری و روشی کتابهای تعلیمات دینی

حمیدرضا آیت‌اللهی

دانشیار دانشگاه علامه طباطبایی

کتاب‌های تألیفی تعلیمات دینی پیش از انقلاب که به همت شهید بهشتی و شهید باهنر و آقای گلزاده غفوری تألیف گردید از نظر مبانی فکری، ساختار محتوایی و شیوه‌های عرضه آن مبانی فکری، ویژگی‌هایی داشته‌اند که برخی از آنها در تدوین کتابهای پس از انقلاب مغفول مانده و برخی نیز در جهت‌دهی آن کتابها تأثیر اساسی داشته است. در مقاله حاضر به بررسی برخی از این ویژگی‌ها می‌نشینیم.

در این مقاله به نقش اساسی آموزه‌های قرآن و سنت در این کتاب‌ها که مبانی عقلی آن بدقت و ظرافت توجه شده است اشاره خواهد شد و ساختار فراگیر محتوایی آنها و توجه به تربیت پنهان و توجه به تغییر رفتار و باور به جای آموزش اطلاعات دینی و توجه به نیازهای جامعه بدون خودباختگی در برابر اندیشه‌های تهاجمی و همه‌جانبه‌نگری در ارائه مدلی منسجم از اسلام و تشیع و سازگار با عقل سلیم متعارف و مواردی دیگر اشاره خواهد شد.

سپس برخی ویژگی‌های روشی در عرضه رویکرد فوق مثل روش شبهه‌زدایی و ارائه متنوع مطلب براساس اقتضائات سنی، محتوایی و انسجامی و ادبی کتاب‌ها اشاره خواهد شد. در نهایت به برخی آسیب‌های گریبانگیر این‌گونه کتاب‌ها پس از انقلاب که موجب افت آنها در برخی موارد گردیده است اشاره خواهد گردید.